

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtru[m] secundum aliquam earum specierum iustum idem quod
contrapassum?

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

vsus gratis conceditur, vocatur locatio, & conductio. Tertio modo aliquis tradit rem suam vt recuperandam, non ratione vsus: sed vel ratione conseruationis, sicut in deposito: vel ratione obligationis, sicut cum quis rem suam pignori obligat, seu cum aliquis pro alio fideiubet. In omnibus autem huiusmodi actionibus siue voluntarijs, siue inuoluntarijs, est eadem ratio accipiendi medium, secundum æqualitatem recompensationis. Et ideo omnes istæ actiones ad vnã speciem iustitiæ pertinent, scilicet ad commutariam.

Et per hoc patet responsio Ad obiecta.

ARTIC. IV.

Vtrum iustum sit simpliciter idem quod contrapassum?

343
3. Ethic.
le 8.

AD quartum sic proceditur. Videtur, quod iustum sit simpliciter idem quod contrapassum. Iudicium enim diuinum est simpliciter iustum. Sed hæc est forma diuini iudicij, vt secundum quod aliquis fecit, patitur: secundum illud Math. 7. In quo iudicio iudicaueritis, iudicabimini: & in qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis. Ergo iustum est simpliciter idem quod contrapassum.

¶ 2. Præterea, In vtraque iustitiæ specie datur aliquid alicui secundum quamdam æqualitatem: in respectu quidem ad dignitatem personæ, in iustitia distributiua, quæ quidem personæ dignitas, maxime videtur attendi secundum opera, quibus aliqui communitati seruiunt: in respectu autem ad rem, in qua quis damnificatus est, in iustitia commutatiua. Secundum autem veramque æqualitatem aliquis contrapatur secundum quod fecit. Ergo videtur, quod iustum simpliciter sit idem quod contrapassum.

¶ 3. Præterea, Maxime videtur quod non oporteat aliquem contrapari, secundum quod fecit, propter differentiam voluntarij, & inuoluntarij. Qui enim inuoluntariè fecit iniuriam, minus punitur.

Secd

Sed voluntarium, & inuoluntarium, quæ accipiuntur ex parte nostra, non diuersificant medium iustitiæ: quod est medium rei, & non quo ad nos. Ergo iustum simpliciter videtur esse idem quod contrapassum.

SED contra est, quod Philosophus in 5. * Ethic. *5. 10. 5.* probat non quodlibet iustum esse contrapassum.

RESPONDEO dicendum, quod hoc quod dicitur contrapassum, importat æqualem recompensationem passionis ad actionem præcedentem. Quod quidem propriissime dicitur in passionibus, & actionibus iniuriosis, quibus aliquis personam proximi lædit: puta si percutit, quod repercuriatur. Et hoc quidem iustum determinatur in lege, Exodi 21. Reddet animam pro anima, oculum pro oculo, &c. Et quia etiam auferre rem alterius, est quoddam iniustum facere; ideo secundario etiam in his dicitur contrapassum, prout scilicet aliquis qui damnum intulit, in re sua etiam ipse damnificatur. Et hoc etiam iustum damnum continetur in lege, Exodi 22. Si quis furatus fuerit bouem, aut ouem, & occiderit, vel vendiderit: quinque boues pro vno boue restituet, & quatuor oues pro vna oue. Tertio verò transfertur nomen contrapassi ad voluntarias commutationes, in quibus veriusque est actio, & passio: sed voluntarium diminuit de ratione passionis, vt dictum est *. In *9. 59. a. 3.* omnibus autem his debet fieri secundum rationem *6. 1. 2. 9.* iustitiæ commutatiuæ recompensatio secundum *6. ar. 5. et* æqualitatem, vt scilicet passio recompensata sit equa *9. 34. a. 3.* lis actioni. Non autem semper esset æqualis, si idem specie aliquis pateretur, quod fecit. Nam primo quidem cum aliquis iniuriose lædit alterius personam maiorem, maior est actio quam passio eiusdem speciei quam ipse pateretur. Et ideo ille qui percutit principem, non solum repercuritur, sed multo grauius punitur. Similiter etiam cum quis aliquem inuoluntarium in re sua damnificat, maior est actio, quam esset passio, si sibi sola res illa auferretur.

Quia

quia ipse qui damnificauit alium in re sua, nihil damnificaretur. Et idem punitur in hoc, quod multiplicius reſtituat: quia etiam non solum damnificauit personam priuatam, sed rempublicam, eius tutelæ securitatem infringendo. Similiter etiam, nec in commutationibus voluntarijs esset semper æqualis passio, si quis daret rem suam, accipiens rem alterius: quia fortè res alterius est multo maior quàm sua. Et idem oportet secundum quamdam proportionatam commensurationem adæquare passionem actioni in commutationibus: ad quod inuenta sunt numismata. Et sic contrapassum est commutatum iustum. Quod in distributua iustitia locum non habet: quia in distributua iustitia non attenditur æqualitas, secundum proportionem rei ad rem, vel passionis ad actionem, unde dicitur contrapassum: sed secundum proportionalitatem rerum ad personas, ut supra dictum * est.

ar. 2. hu-
ius q.

Ad primum ergo dicendum, quod illa forma diuini iudicij attenditur secundum rationem commutatiuæ iustitiæ, prout scilicet recompensat premia meritis, & supplicia peccatis.

Ad secundum dicendum, quod si alicui qui communitati seruisset, retribuere aliquid pro seruitio impenso, non esset hoc distributiuæ iustitiæ, sed commutatiuæ. In distributua enim iustitia non attenditur æqualitas eius quod quis accipit, ad id quod ipse impendit: sed ad id quod alius accipit, secundum modum vtriusque personæ.

Ad tertium dicendum, quod quando actio iniuriosa est voluntaria, excedit iniuriam: & sic accipitur ut maior res. Unde oportet maiorem pœnam ei recompensari, non secundum differentiam quo ad nos, sed secundum differentiam rei.